

Yttrande: SOU 2022:33 - Om prövning och omprövning – en del av den gröna omställningen

Jonathan Mellåker
Senior Environmental Engineer, Northvolt
Alströmergatan 20, 112 47 Stockholm

Sammanfattning

Northvolts generella inställning till utredningens förslag för att möjliggöra effektivare miljötillståndsprövningar är positiv. Att den totala prövningstiden minskar är en viktig del i att möjliggöra gröna investeringar och att ställa om till ett mer hållbart samhälle. Däremot är det ytterst beklagligt att utredningen signalerar tveksamhet inför ett begränsat förtursförfarande, eftersom det är en nyckel för att klara klimatomställningen på utsatt tid.

Introduktion

Northvolt tackar för möjligheten att få lämna remissvar på utredning ”SOU 2022:33 - Om prövning och omprövning – en del av den gröna omställningen”.

Northvolt AB är en svensk producent av litiumjonbatterier för elfordon, industri och energisystem. Northvolts affärsidé är att utveckla och massproducera världens grönaste litiumjonbatteri med minimalt koldioxidavtryck, vilket kommer vara avgörande för att nå Parisavtalets mål, och fasta ut koldioxidalandstrande energikällor ur transporter och industri.

Företaget har idag över 3500 anställda, som arbetar i verksamhet i egen regi eller tillsammans med partners i Skellefteå, Göteborg, Stockholm, Solna, Borlänge och på Finnslätten utanför Västerås, samt i Norge, Polen, Portugal och USA. Företaget har en orderstock motsvarande över 50 miljarder USD från kunder och partners så som BMW, Volkswagen Group, Scania och Volvo Cars.

Northvolt har under de senaste fem åren lämnat in fem ansökningar om A-verksamhet, en ansökning om B-verksamhet samt en ansökan om ändringstillstånd för en A-verksamhet, alla relaterade till batteriproduktion och/eller batteriåtervinning med mål att väsentligt minska växthusgasutsläpp där fossila förbränningsmotorer kan bytas ut mot hållbart producerade batterier. Under dessa år har Northvolt samlat på sig flertalet erfarenheter relaterade till miljötillståndsprövningar.

Northvolt har valt att yttra sig över respektive förslag som syftar till att tillsammans göra prövningsprocesserna snabbare och enklare utan ett försämrat miljöskydd. Förslagen rör nedanstående sex huvudområden enligt utredningen:

- enklare regler för att ändra en verksamhet
- regelbunden omprövning av tillstånd och villkor
- tydligare och mer samordnade myndigheter
- mer aktiva prövningsmyndigheter
- ett särskilt stöd till klimatprojekt
- andra förslag för mer effektiva miljöprövningar.

1. Enklare regler för att ändra en verksamhet

1.1 *Inför ändringsprövning som huvudregel vid ansökan om ändring av en miljöfarlig verksamhet*

Northvolt ställer sig positiv till förslaget. En förväntan från detta förslag är att en ändringsprövning rimligtvis bör vara ett snabbare förfarande än att ansöka om hela verksamheten. Dock är detta inte Northvolts erfarenhet vid omfattande ändringar som kräver samma typ av beslutsunderlag och miljökonsekvensbeskrivningar som vid en prövning av hela verksamheten. Om syftet med förslaget är att minska den totala prövningstiden bör även förslag 1.2; 1.3; 3.1; 3.2 och 4.3 nedan införas.

1.2 *Gör det tydligare var gränsen går mellan tillstånds- och anmälningsplikt vid ändring av en verksamhet*

Northvolt ställer sig positiv till förslaget. Det har inte varit tydligt hur omfattande en ändring kan vara innan det rör sig om en tillståndsändring i det fall ändringen fallit utanför det allmänna villkoret.

1.3 *Använd begreppet "betydande miljöpåverkan" när omgivningspåverkan bedöms*

Northvolt ställer sig positiv till förslaget.

1.4 *Inför ett golv för anmälan av tillståndspliktig verksamhet*

Northvolt ställer sig positiv till förslaget.

1.5 *Gör det lättare att ändra villkoren för en verksamhet efter ansökan av tillståndshavaren*

Northvolt ställer sig positiv till förslaget.

1.6 *Inför inte ett nytt prövningsspår för anmälan av B-verksamheter utan betydande miljöpåverkan, men gör det enklare att ta fram underlaget om miljöpåverkan*

Northvolt ställer sig positiv till förslaget.

2. Regelbunden omprövning av tillstånd och villkor

2.1 *Inför en obligatorisk omprövning av befintliga domar och beslut för att åstadkomma moderna villkor för miljöfarliga verksamheter*

Northvolt ställer sig positiv till förslaget. Att möjliggöra omprövning av tillstånd som är äldre än 40 år för att förse verksamheten med moderna miljövillkor bör rimligtvis minska snedvriden konkurrens och i ett större sammanhang, minska miljöpåverkan från verksamheter.

2.2 *Tillsynsmyndigheten bör parallellt göra löpande översyn av tillstånd och villkor*

Northvolt ställer sig positiv till förslaget.

2.3 *Inför fler grunder för omprövning av tillstånd och villkor*

Northvolt ställer sig neutral till förslaget.

2.4 *Ingripande villkor ska kunna meddelas för att följa EU-rätten*

Northvolt ställer sig neutral till förslaget.

2.5 *Inför en möjlighet att förlänga giltighetstiden för befintliga tidsbegränsade tillstånd*

Northvolt ställer sig positiv till förslaget.

2.6 Ta bort 26 § lagen om införande av miljöbalken

Northvolt ställer sig positiv till förslaget.

2.7 Det bör inte införas en regel om att tillstånd som huvudregel ska tidsbegränsas

Northvolt ställer sig positiv till förslaget.

3. Tydligare och mer samordnade myndigheter

3.1 Stärk länsstyrelsens roll som ett nav och aktiv samrådspart i miljöprövningen

Northvolt ställer sig positiv till förslaget. Northvolts erfarenhet är att länsstyrelsen tidigt i samrådsprocessen pekar ut eventuella brister i utskicket eller omfattningen av samrådskretsen. Att detta ansvar blir tydligare ser Northvolt som positivt.

3.2 Ställ ökade krav på hur länsstyrelsen redovisar sin bedömning av vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla och på innehållet i samrådsredogörelsen

Northvolt ställer sig positiv till förslaget.

3.3 Förbättra den nationella samordningen av riksintressen och målkonflikter

Northvolt ställer sig positiv till förslaget.

3.4 Gör partsrollen mer ändamålsenlig med färre myndigheter som har denna roll och ökad samordning

Northvolt ställer sig neutral till förslaget.

3.5 Möjligheten att föra in nya omständigheter vid överklagande bör inte begränsas

Northvolt ställer sig positiv till förslaget.

4. Mer aktiva prövningsmyndigheter

4.1 Använd tidsplaner och muntliga förberedelser i högre grad

Northvolt ställer sig positiv till förslaget.

4.2 Gör det lättare att avvisa en ofullständig ansökan tidigt i processen

Northvolt ställer sig positiv till förslaget.

4.3 Gör det enklare att avgöra mål utan huvudförhandling i mark- och miljödomstol

Northvolt ställer sig positiv till förslaget.

4.4 Främja digital handläggning

Northvolt ställer sig positiv till förslaget.

4.5 Inför generella förordnanden för ordföranden och miljösakskunnig i miljöprövningsdelegationerna

Northvolt ställer sig neutral till förslaget.

4.6 Prövningen hos miljöprövningsdelegationerna bör inte koncentreras ytterligare

Northvolt ställer sig neutral till förslaget.

4.7 Ge miljöprövningsdelegationerna förtydligad och utökad möjlighet att ta till sig anmälningsärenden som har samband med en tillståndsprövning

Northvolt ställer sig neutral till förslaget.

4.8 Det bör inte införas lagstadgade handläggningsfrister för mål och ärenden inom miljöprocessen, men det bör övervägas att införa handläggningsmål i regleringsbrev

Northvolt ställer sig neutral till förslaget.

5. Ett särskilt stöd till klimatprojekt

5.1 Inrätta en klimatstyrka som ger länsstyrelsen handläggarsöd

Northvolt ställer sig positiv till förslaget. Det är viktigt att klimatstyrkans syfte är att korta ledtiderna i handläggningen och inte fokuserar på att öka mängden kompletterande information som kan behövas under en eller flera kompletteringsrundor. Det är inte tydligt idag hur långt utredningskraven sträcker sig för verksamhetsutövaren som har bevisbördan.

5.2 Samla miljöteknisk kompetens för industrins klimatomställning genom ett kunskapscentrum hos Energimyndigheten

Northvolt ställer sig positiv till förslaget. Då bevisbördan ligger hos verksamhetsutövaren finns en skev kunskapsbild där myndigheternas kunskaper om klimatomställningen varierar stort.

5.3 Det bör inte införas ett begränsat förtursförfarande men vi beskriver hur ett sådant system skulle kunna se ut

Northvolt ställer sig negativ till förslaget.

Det är idag mycket svårt att se att de massiva industriprojekt som behöver göras för att nå nettonollutsläpp på utsatt tid ska kunna genomföras inom befintliga tidsramar. Därför behöver avgörande projekt kunna prioriteras, precis som prioriteringar konstant sker inom samhällsplanering och klimatomställning. Problemet i att urskilja vilka projekt som ska klassificeras som gröna och därmed bör prioriteras är ju precis det problem som har bearbetats genom EU:s gröna taxonomi, som nu har resulterat i en tydlig gruppering av sådana projekt.

Övriga förslag i utredningen är alltså bra men vid en högkvalitativ ansökan om miljötillstånd faller ofta dessa förslag på plats oavsett om det blir lag eller ej. Länsstyrelserna är engagerade och behjälpliga i samrådet och förslag på tidsplaner lämnas till domstolen. Vad som faktiskt kan göra skillnad i ledtider för hållbara industrier antaget att verksamhetsutövaren gjort sitt jobb med att upprätta en högkvalitativ ansökan är just ett förturssystem.

6. Andra förslag för mer effektiva miljöprövningar

6.1 Regeringens tillåtlighetsprövning bör göras tidigt i processen

Northvolt ställer sig positiv till förslaget.

6.2 Det bör utredas hur en ökad användning av generella förskrifter kan effektivisera tillståndsprövningen

Northvolt ställer sig positiv till förslaget.

6.3 Integrering bör ske med annat pågående arbete som berör våra förslag

Northvolt ställer sig positiv till förslaget.